

Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2012/58-01/Ú sz.
MUNKAVÉDELMI MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A HATÓSÁGI GYAKORLAT SZEMPONTJÁBÓL
JELENTŐSÉGGEL BÍRÓ,
MUNKAVÉDELMI SZAKTERÜLETET ÉRINTŐ
SZABVÁNY ISMERETEKRŐL ÉS KÖVETELMÉNYEKRŐL
[Egységes szerkezetbe foglalt szöveg]

Kötelező felülvizsgálat: hatálybalépést követő évtől minden év január 31-ig,
jogszabályváltozást követően 15 napon belül.

A szabályozási dokumentumot jóváhagyom, alkalmazását 2012.. november „ 19 .” napjával
elrendelem.

dr. Bakos József
munkavédelmi és munkaügyi főigazgató-helyettes

A hatósági gyakorlat szempontjából jelentőséggel bíró, munkavédelmi szakterületet érintő szabvány ismeretekről és követelményekről című szabályozási dokumentum elkészítéséért és aktualizálásáért a Munkavédelmi Főosztály vezetője, a szabályozási dokumentumban foglaltak működtetéséért a Munkavédelmi és Munkaügyi főigazgató-helyettes a felelős.

A szabályozási dokumentum célja: A munkavédelmi hatósági feladatok ellátása során a szabványok alkalmazására vonatkozó legfontosabb előírások összefoglalása és a szabványok alkalmazásához a hatósági gyakorlat szempontjából jelentőséggel bíró ismeretek átadása.

Az útmutatóban foglaltak segítik a szabványok rendszerének megismerését, a hivatkozások helyes alkalmazását és a munkavédelmet érintő szabvány követelmények elérhetőségeinek megismerését

A szabályozási dokumentum alkalmazási területe:

A munkavédelmi hatósági gyakorlat szempontjából jelentőséggel bíró, a munkavédelmet érintő szakmai kérdésekben egységes álláspont kialakítása.

Területi hatály:

Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatósága, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervei.

Meghatározások:

A szabályozási dokumentum alkalmazásában:

- Igazgatóságon a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi igazgatóságát és annak szervezeti egységeit,
- munkavédelmi, munkaügyi felügyelőségen a fővárosi és a megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szerveinek munkavédelmi, munkaügyi felügyelőségeit kell érteni.
- Magyar Szabványügyi Testület: MSZT

Hivatkozások:

323/2011. (XII. 28.) Korm. Rendelet

A nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. Törvény

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény

A szabályozási dokumentum módosításainak időpontja:

<i>Dátum</i>	<i>„Első kiadás” szöveg, illetve a módosítás rövid leírása</i>
2012. november	Első kiadás

Készítette: Eőry Tiborné, Munkavédelmi Főosztály

TARTALOMJEGYZÉK

1. Szabvány alkalmazásának célja.....	4
2. Szabvány fogalma.....	4
3. Szabvány jogi védelme.....	5
4. Szabvány önkéntes alkalmazása.....	5
5. Szabványosítás és a szabványok rendszere.....	5
5.1. Szabványosítás.....	5
5.2. Szabványok rendszere.....	5
5.3. Szabványok bevezetésének módja a magyar szabványok rendszerébe.....	7
5.4. Honosított, illetve harmonizált szabványok.....	8
5.4.1. Honosított szabvány.....	8
5.4.2. Harmonizált szabványok.....	9
6. A nemzeti szabvány hatálya (érvénye)	9
7. Gépek szabványainak rendszere.....	10
8. Egyéni védőeszközök szabványainak rendszere.....	10
9. Szabványok általános felépítése.....	11
9.1. A nemzeti szabványok mellékletei, függelékei.....	11
9.2. Harmonizált szabvány hivatkozása az irányelvre	11
10. Szabványra történő hivatkozás.....	11
10.1. Szabványokra hivatkozás jogszabályokban.....	11
10.2. Szabványra történő hivatkozás értelmezése és módja.....	12
11. Szabvány visszavonása, módosítása	13
11.1. A visszavont szabványok.....	13
11.2. Módosítások beépítésével kiadott szabványok.....	14
12. Szabványok alkalmazása a munkavédelmi hatósági gyakorlatban	14
12.1. Szabványra történő hivatkozás kiválasztása.....	14
12.2. Eljárás nemzeti szabványtól különböző megoldás alkalmazása esetén.....	16
12.3. Szabványra történő hivatkozás gépek esetében.....	16
12.4. Szabványra történő hivatkozás egyéni védőeszköz esetében.....	17
13. Szabványok elérhetőségei.....	17
13.1. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság által nyújtott információk a szabványokról.....	17
13.2. Igazgatóság Online szabványok.....	17
13.3. Felügyelői Kézikönyvben hivatkozott szabványok.....	17
13.4. MSZT Szabványtár.....	17
13.4.1. Szabványok keresése az MSZT honlapján	17
13.4.2. Szabványok nemzetközi osztályozása	18
13.4.3. Szabványügyi Közlöny.....	18
14. Összegezés.....	18
Melléklet.....	21

A Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat és hatásköréről szóló 323/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 11. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a hatósági gyakorlat szempontjából jelentőséggel bíró, munkavédelmi szakterületet érintő szabvány ismeretek és követelmények alkalmazása érdekében az alábbi módszertani útmutatót (a továbbiakban: útmutató) adom ki:

1. Szabvány alkalmazásának célja

A szabvány alkalmazásának céljával kapcsolatos legfontosabb jogszabályi előírások a következők:
A nemzeti szabványosításról szóló **1995. évi XXVIII. törvény** (a továbbiakban: Szabványosítási törvény) 1. §-a értelmében a nemzeti szabványosítás célja a következő:

„A nemzeti szabványosítással elő kell segíteni:

- a) az általános és ismételten alkalmazható eljárások, műszaki megoldások közrebocsátásával a termelés korszerűsítését, a szolgáltatások színvonalának javítását,*
- b) a nemzetgazdasági igények érvényesítését a nemzetközi és az európai szabványosítási tevékenységben,*
- c) a kereskedelem műszaki akadályainak elhárítását,*
- d) a műszaki fejlesztés eredményeinek széles körű bevezetését,*
- e) az élet, az egészség, a környezet, a vagyon, a fogyasztói érdekek védelmét és a biztonságot,*
- f) a megfelelőségtanúsítás követelményrendszerének kialakítását,*
- g) a hazai termékek és szolgáltatások nemzetközi elismertetését.”*

A munkavédelemről szóló **1993. évi XCIII. törvény** (a továbbiakban: Mvt.) 2. § (3) bekezdése értelmében *„Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját - a jogszabályok és a szabványok keretein belül - a munkáltató határozza meg.”*

Az Mvt. 11. §-a kimondja, hogy *„Munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül a nemzeti szabványosításról szóló jogszabály figyelembevételével a munkavédelmi tartalmú nemzeti szabvány annyiban, hogy a magyar nyelvű nemzeti szabványtól különböző megoldás alkalmazása esetén a munkáltató köteles - vitás esetben - annak bizonyítására, hogy az általa alkalmazott megoldás munkavédelmi szempontból legalább egyenértékű a vonatkozó szabványban foglalt követelménnyel, megoldással.”*

Az Mvt. 12. §-a az előzőek szerinti előírásokat összehangolva úgy rendelkezik, hogy *„Munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül a munkáltatónak a 2. § (3) bekezdése szerinti rendelkezése is.”*

Az Mvt. 47. §-ának rendelkezése értelmében *„A munkavégzésre, a munkafolyamatokra, a munkahelyre, a technológiára, a munkaeszközre, az egyéni védőeszközre és a védőitalra vonatkozó részletes előírásokat külön jogszabály, Szabályzat (11. §) és szabvány tartalmazza.”*

Az Mvt. 23. § (1) bekezdésében foglaltak alapján *„A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében időszakos biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni a veszélyes technológiát és a 21. § (2) bekezdésében meghatározott veszélyes munkaeszközt, továbbá azt a munkaeszközt, amelynek időszakos biztonsági felülvizsgálatát jogszabály, szabvány, vagy a rendeltetésszerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírja.”*

2. Szabvány fogalma

A Szabványosítási törvény 4. § (1) bekezdése a szabvány fogalmát a következők szerint határozza meg:

„4. § (1) A szabvány elismert szervezet által alkotott vagy jóváhagyott, közmegegyezéssel elfogadott olyan műszaki (technikai) dokumentum, amely tevékenységre vagy azok eredményére vonatkozik, és olyan általános és

ismételten alkalmazható szabályokat, tájékoztatókat vagy jellemzőket tartalmaz, amelyek alkalmazásával a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb."

3. Szabvány jogi védelme

A szabványok szerzői jogi védelem alatt állnak. A Magyar Szabványügyi Testület (a továbbiakban: MSZT) Online Szabványkönyvtárában az olvasásra rendelkezésre bocsátott szabványok az MSZT tulajdonát képezik, tehát a szolgáltatás igénybevételével a vonatkozó szabványokat az előfizető nem megvásárolja, hanem olvasásra kölcsönzi az MSZT-től. A szabványok szövegének felhatalmazás nélkül másolása, sokszorosítása, illetve a szerzői jogok bármilyen módon való megsértése jogszabálysértő magatartás, amelynek összes következményét a jogsértést elkövetőnek kell viselnie.

A szabvány jogi védelme miatt a szabvány szövege **szó szerint nem idézhető** a határozatban. A szabványra történő megfelelő hivatkozás mellett azonban megengedett a szabványban meghatározott **követelmények tartalmának megjelenítése** a felügyelő megfogalmazásában.

4. Szabvány önkéntes alkalmazása

Annak érdekében, hogy a szabványosítás tekintetében az európai közösségi szabályozással való összhang megvalósuljon, és a magyar szabványügyi szervezet (nevezetesen a Magyar Szabványügyi Testület) a CEN (Európai Szabványügyi Szervezet) és CENELEC (Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság) európai szabványügyi szervezetekben elnyerje a teljes jogú tagságot, a Kormány meghozta a nemzeti szabványok kötelező alkalmazásának megszüntetéséről szóló **2283/2001. (X. 5.) Korm. határozatot**. A határozatban foglalt feladatok végrehajtásaként a Szabványosítási törvény 6. § (1) bekezdése – a 2002. január 1-jétől hatályos módosítása alapján – kimondja, hogy *„A nemzeti szabvány alkalmazása önkéntes.”*

A Szabványosítási törvény 6. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a *„Műszaki tartalmú jogszabály hivatkozhat olyan nemzeti szabványra, amelynek alkalmazását úgy kell tekinteni, hogy az adott jogszabály vonatkozó követelményei is teljesülnek.”*

5. Szabványosítás és a szabványok rendszere

5.1. Szabványosítás

A szabványosítás olyan tevékenység, amely általános és ismételten alkalmazható megoldásokat ad fennálló vagy várható problémákra azzal a céllal, hogy a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb legyen.

A szabványügyi szerv olyan szabványosító szerv, amelyet nemzeti, regionális vagy nemzetközi szinten elismertek, és amelynek fő funkciója - alapszabályzatából adódóan - a közösség számára hozzáférhető szabványok kidolgozása és jóváhagyása vagy elfogadása.

Szabványosító szerv a szabványosításban elismert tevékenységet végző szerv.

5.2. Szabványok rendszere

A szabványok eredetük, illetve alkalmazási körük alapján az alábbi csoportokba sorolhatók:

- **Nemzetközi szabványok** (ISO, IEC)

Nemzetközi szabvány, amelyet nemzetközi szabványosító vagy szabványügyi szervezet (ISO: Nemzetközi Szabványügyi Szervezet, IEC: Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság) fogadott el, és tett a közösség számára hozzáférhetővé.

- **Európai szabványok (EN, HD)**

Európai szabvány, amelyet európai szabványügyi szervezet (CEN, CENELEC, ETSI) (ETSI: Európai Távközlési Szabványügyi Intézet) fogadott el, és tett a közösség számára hozzáférhetővé.

Az Európai Unió tagországaiban az egységes belső piac, az akadályok nélküli kereskedelem érdekében a nemzeti szabványok alapja az európai szabvány, amelynek jele: EN.

Az európai szabványok lehetnek harmonizált és nem harmonizált szabványok.

A HD a CEN és CENELEC által kibocsátott harmonizációs dokumentum.

- **Regionális szabványok**

Az európai regionális szabványosítás lényegében a korábbi két különálló politikai és gazdasági szerveződésben, a KGST-ben, illetve az Európai Gazdasági Közösség és Közös Piac tagországaiban jött létre, amelyek közül a KGST már megszűnt.

- **Nemzeti szabványok**

A nemzeti szabvány olyan szabvány, amelyet a nemzeti szabványügyi szervezet alkotott meg, vagy fogadott el, és tett a nyilvánosság számára hozzáférhetővé. A hazai nemzeti szabvány nemzeti jele: MSZ (Magyar Szabvány). Más nemzetek nemzeti szabvány jelei eltérőek (például: a német nemzeti szabvány jele: DIN, az angol nemzeti szabvány jele: BS)

- **Idegen forrású, honosított nemzeti szabványok**

Az országok nemzeti szabványként átvehetik a nemzetközi vagy európai szabványokat.

Az idegen forrású nemzetközi szabványok hazai honosítása esetén a nemzetközi szabványok jelei elé MSZ előtagot helyeznek el, amelyek MSZ ISO vagy MSZ IEC vagy MSZ ISO/IEC jelűek lesznek.

Az európai szabvány nemzeti szabványként az MSZ EN jelet kapja.

Olyan nemzetközi szabvány bevezetésekor, amelyet már európai szabványként is közzétettek, a szabvány jele: MSZ EN ISO.

Ezek a szabványok az eredeti szabványok szöveghű fordításai, tehát szerkezetükben és műszaki tartalmukban teljesen azonosak az eredetivel.

A többi szabvány esetében a hazai sajátosságoknak megfelelően eltérések lehetségesek, tehát a magyar nemzeti szabvány nem minden esetben tartalmazza az eredeti szabvány összes részét és főfejezeteit (például az MSZ HD).

Az MSZ HD a CEN és CENELEC által kibocsátott harmonizációs dokumentumot bevezető magyar nemzeti szabvány.

A HD „harmonizált dokumentumok” elvben teljesen azonosak az EN-ekkel, de a bevezetésüknél megengedett a nemzeti sajátosságokat megjegyzésekkel és magyarázatokkal figyelembe venni. Elviekben a HD-k esetében a szabványon belüli szerkesztést és számozást sem kötelező átvenni, azonban a hazai gyakorlat ezt a könnyítést nem alkalmazza. Az MSZ 2364 sorozat szabványai például a nemzetközi IEC 60364 szabvány és az európai módosításokkal kiegészített, a CENELEC által kiadott HD 384 (harmonizációs dokumentum) alapján készültek.

A honosított idegen forrású szabványok egy része magyar fordításban jelenik meg, a másik része eredeti angol nyelven.

- **Saját forrású nemzeti szabványok**

A saját forrású – tiszta magyar nemzeti – szabványoknak nincsen nemzetközi, európai vagy regionális hátterük. Az országok nemzeti szabványként alkothatnak nemzetközi vagy európai szabványokkal nem ellentétes tartalmú szabványokat.

A saját forrású magyar nemzeti szabványok nemzeti jele: **MSZ**

A saját forrású magyar nemzeti előszabványok nemzeti jele: **MSZ E**

- **Korábbi magyar szabványok**

MI (Műszaki irányelvek): a szakmai szabványosítás egyik dokumentált formája.

Például: MI-09-57.0030:1979 Biztonságtechnikai előírások festésnél. Acélszerkezetek festése. Visszavont szabvány.

MSZ KGST: A KGST országok által kidolgozott és elfogadott szabvány hazai nemzeti szabványa.

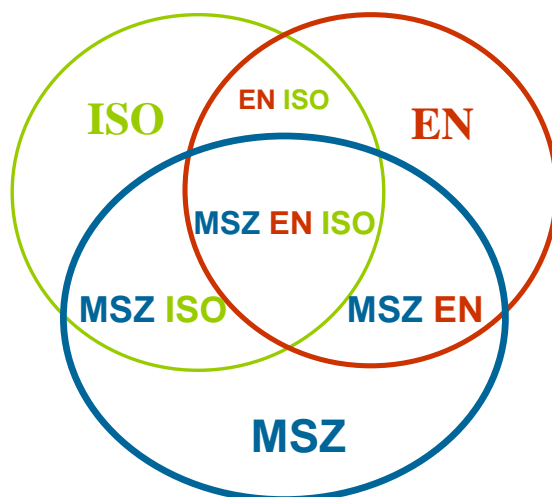
Például: MSZ KGST 1085:1978 Munkavédelem. Termelő berendezések általános biztonsági követelményei. Visszavont szabvány.

Ágazati szabványok

1995. előtti időszakban számos szakmai vagy ágazati érdekeket képviselő, ún. ágazati szabványt bocsátottak ki, amelyeket az MSZ kibocsátási nemzeti jelhez kötőjellel kapcsolt számmal jelöltek, mint például: MSZ 09-00.0352:1988 Transzformátorok szigetelési állapotának üzemi ellenőrzése.

Ezek ágazati szabványosítási központokban készültek, és az illetékes miniszter adta ki (például MSZ-04 jelzettel az építésügyi, MSZ-07 jelzettel a közlekedési, MSZ-13 jelzettel a környezetvédelmi ágazati szabványokat). Az ágazati szabványok is országos érvényűek voltak, és ezeket is kötelezően kellett alkalmazni. E szabványok fokozatos hatályon kívül helyezését tervbe vették.

A nemzetközi és európai szabványok eredetét a következő ábra mutatja be.

5.3. Szabványok bevezetésének módja a magyar szabványok rendszerébe

A szabványok bevezetésének módjáról a Szabványosítási törvény 5. § (2) bekezdése a következő rendelkezést tartalmazza:

„5. § (2) A nemzetközi és az európai szabványokat szabványként közzétenni a Magyar Köztársaságban csak nemzeti szabványként lehet.”

Az MSZT a nemzetközi és az európai szabványok bevezetését a következőképpen biztosítja:

- **Teljes fordítással, magyar nyelven:** az MSZT által szöveghűen és teljes egészében magyar nyelven, a közzétételük napjától magyar nemzeti szabványokká nyilvánított szabványok.
- **Jóváhagyó közleményes bevezetéssel:** európai vagy nemzetközi szabvány angol nyelvű változatának bevezetése.

Ezzel a módszerrel az európai szabványt lefordítás nélkül vezetik be nemzeti szabványként. Ekkor mindig az angol nyelvű változatot kell magyar nemzeti szabványnak tekinteni.

A jóváhagyó közleményes szabványoknak két fajtája van:

- **Címoldalas bevezetéssel:** magyar nyelvű címoldallal, angol nyelven bevezetett szabvány.
- **Jegyzékes jóváhagyó közleménnyel:** a szabványhoz nem készül magyar nyelvű címoldal sem, csak a bevezetett szabvány magyarra fordított címét teszik közzé a Szabványügyi Közlönyben. Magyar nemzeti szabványokként ezeknek az európai szabványoknak az angol nyelvű változatát kell alkalmazni.

Az európai vagy nemzetközi szabványok hazai bevezetésekor a jelzethez csatlakozó évszám nem az eredeti EN, IEC, ISO szabványdokumentum bevezetésének évszáma, hanem a magyar szabványokba való átvétel évszáma lesz.

Példák a szabványoknak a magyar szabványok rendszerébe történő bevezetésére:

- Teljes fordítással, magyar nyelven

1. eset

MSZ EN 536:2000 Útéptítő gépek. Aszfaltkeverő telepek. Biztonsági követelmények
A címoldalon található utalás:

„Az MSZ EN 536 2000. december 1-jén közzétett angol nyelvű változatának 2001. február 1-jén
megjelent magyar nyelvű változata.”

A szabvány érvényben lévő angol nyelvű változata: MSZ EN 536:2000 V

2. eset

MSZ EN 415- 5:2006+A1:2010 Csomagológépek biztonsága 5. rész Burkológépek

A címoldalon található utalás:

A példaként vett szabvány változásai a következők voltak (forrás: MSZT honlapja):

Jelzet	Cím
MSZ EN 415-5:2006 Visszavonva!	Csomagológépek biztonsága. 5. rész: Burkológépek
MSZ EN 415-5:2006 V Angol nyelvű! Visszavonva!	Csomagológépek biztonsága. 5. rész: Burkológépek
MSZ EN 415-5:2006+A1:2010 Angol nyelvű!	Csomagológépek biztonsága. 5. rész: Burkológépek

Címoldalas bevezetéssel, angol nyelven

35.240.60

MSZ EN 415-6:2006+A1:2010

Csomagológépek biztonsága. 6. rész: Egységgrakomány-burkoló gépek

– Az MSZ EN 415-6:2007 helyett – (idt EN 415-6:2006+A1:2009)

Megjegyzés: A 35.240.60 az un. ICS szám. Az ICS számokról a későbbiben szó lesz.

- **Jegyzékes jóváhagyó közleménnyel, angol nyelven**

33.070.30

*MSZ EN 300 176-1:2010

Digitális, továbbfejlesztett, zsinór nélküli távközlés (DECT). Vizsgálati előírás.

1. rész: Rádió (idt EN 300 176-1:2009 V2.1.1)

A * jelöli azt, hogy a szabvány jegyzékes jóváhagyó közleménnyel angol nyelven lett közzétéve.

5.4. Honosított, illetve harmonizált szabványok

5.4.1. Honosított szabvány

A szabvány honosítása az idegen forrású – nemzetközi vagy európai szabvány – bevezetését jelenti a magyar szabványok körébe, amely így honosított nemzeti szabvány lesz. (Lásd 5.2. pont)

A honosított szabvány fogalmára kevés jogszabály tartalmaz meghatározást. (Lásd későbbiekben.)

5.4.2. Harmonizált szabványok

Az európai szabványokon belül meg kell különböztetni a harmonizált és a nem harmonizált szabványokat.

A harmonizált szabványok különleges szabványok, amelyek kidolgozására az Európai Unió Bizottsága ad megbízást az európai szabványosító szervezeteknek, vagy a hivatalos közlönyében (Official Journal) harmonizált szabványnak nyilvánít. Ezek a szabványok az 1985. évben bevezetett „új megközelítésű” európai irányelvek teljesíthetőségét szolgálják. Ezek az irányelvek az EU-összehangolt jogszabályok alapidokumentumainak egy részét képezik, amelyek az Európai Unió tagállamaira kötelező egyezményeket jelentenek.

Az „új megközelítésű” európai irányelv az alapvető biztonsági, egészségvédelmi követelményeket írja elő jogszabályi szinten, a részletes követelményeket a harmonizált európai szabványok tartalmazzák, amelyeket elsődleges ajánlásnak kell tekinteni. Alkalmazásuk nem kötelező, de alkalmazásuk esetén vélelmezhető az irányelv szerinti alapvető követelményeknek való megfelelés.

Egy európai harmonizált szabványt helyettesítő – honosított – nemzeti szabvány alkalmazása feltételezi a szabvány által előírt, és az alapul vett irányelv alapvető egészségügyi és biztonsági követelményeinek történő megfelelést. A harmonizált szabványokban az alapul vett irányelvre általában hivatkozás történik.

Harmonizált európai szabvány csak termékszabvány, azaz a termékre követelményeket (is) tartalmazó szabvány lehet. Fontos hangsúlyozni, hogy nem minden európai termékszabvány harmonizált, mivel vannak olyan termékek is, amelyekre vonatkozóan nincs „új megközelítésű” irányelv.

A fő szabály tehát az, hogy a harmonizált európai szabvány mögött van „új megközelítésű” irányelvi követelmény, a nem-harmonizált európai szabvány mögött nincs.

Az európai szabványok és ezen belül a harmonizált európai szabványok hangsúlyos szerepet játszanak a kereskedelem technikai akadályainak elhárításában. Az „új megközelítésű” irányelvek lényeges eleme a CE-jelölés bevezetése, amelynek alkalmazása a terméken kötelező, amennyiben a termék kielégíti a rá vonatkozó irányelv, vagy irányelvek – de nem feltétlenül a rá vonatkozó harmonizált szabvány(ok) – alapvető követelményeit. A CE-jelölés egyben a termék EU (illetve EGT-államok) területén belüli forgalmazásának feltétele is.

Az EU tagországok kötelesek nemzeti szabványként „szó szerint” honosítani a harmonizált szabványokat. Ezek a szabványok hazai bevezetésük esetén MSZ EN vagy MSZ EN ISO vagy MSZ EN IEC vagy MSZ EN ISO/IEC jelűek lesznek.

Az előzőekben már szó volt arról, hogy a HD harmonizációs dokumentum, és nem harmonizált szabvány.

6. A nemzeti szabvány hatálya (érvénye)

A nemzeti szabvány elsősorban műszaki előírás, amelynek tudományos, jogi, gazdasági stb. kihatásai vannak. A szabványt a kibocsátója – hazánkban az MSZT – lépteti hatályba azzal a követeléssel, hogy a szabvány előírásai az alkalmazási területén a gyakorlatban érvényesüljenek. A kibocsátói szemléletben a hatály, az alkalmazási gyakorlatban az érvény a használatosabb. A szabvány megjelentetésének időpontja a szabvány első oldalán általában megtalálható.

7. Gépek szabványainak rendszere

Az MSZ EN ISO 12100:2011 Gépek biztonsága. A kialakítás általános elvei. Kockázatértékelés és kockázatcsökkentés szabvány „Bevezetés” részében a gépekre vonatkozó szabványok rendszerét a következők szerint határozza meg:

- az **A típusú szabványok** (a biztonsági alapszabványok) azokat az alapfogalmakat, kialakítási elveket és általános szempontokat tartalmazzák, amelyek minden gépre alkalmazhatók;
- a **B típusú szabványok** (az általános biztonsági szabványok) egy biztonsági szempontot vagy egy olyan típusú biztonsági berendezést tárgyalnak, amelyek a gépek egy nagyobb csoportjához használhatók:
 - a B1 típusú szabványok meghatározott biztonsági szempontokra (például a biztonsági távolságokra, a felületi hőmérsékletre, a zajra) vonatkoznak;
 - a B2 típusú szabványok a biztonsági berendezésekre (például a kétkezes kapcsolásra, a reteszelő-berendezésekre, a nyomásra érzékeny berendezésekre, a védőburkolatokra) vonatkoznak;
- a **C típusú szabványok** (a gép biztonsági szabványai) részletes biztonsági követelményeket tartalmaznak egy meghatározott gépre vagy a gépek egy meghatározott csoportjára.

Az MSZ EN ISO 12100:2011 nemzetközi szabvány **A típusú** szabvány, amit a szabvány maga is megfogalmaz.

Egy **B típusú szabvány tartalmaz például** mérési folyamatokat és az olyan meghatározott veszélyeket, mint például a zaj elleni intézkedéseket.

Egy **C típusú szabvány** a gépekre és berendezésekre vonatkozó biztonsági szabványok, amelyek tartalmazzák a biztonsági követelményeket és intézkedéseket, a(z) (igazolási) folyamatok leírását, és az alkalmazási utasításokat.

Amikor egy C típusú szabvány eltér az MSZ EN ISO 12100:2011 nemzetközi szabványban, vagy egy B típusú szabványban tárgyalt egy vagy több műszaki intézkedéstől, akkor a **C típusú szabvány elsőbbséget élvez.**

A gépek szabványainak felépítésére a *melléklet* tartalmaz példákat.

8. Egyéni védőeszközök szabványainak rendszere

Az egyéni védőeszközök megfelelőségének vizsgálata és tanúsítása elsődlegesen honosított harmonizált szabványok alapján történik. Ezek a szabványok megmutatják, hogyan kell a védőeszközt mint terméket tervezni és gyártani, valamint a vonatkozó irányelveknek való megfelelőségét vizsgálni.

A védőeszközre vonatkozó termék szabványok tartalmazzák a védőeszköz általános megjelölési előírásait, a különleges megjelölési előírásokat és a veszély típusának megjelölésére szolgáló jelképek jelentését is.

Léteznek egy védőeszköz termékcsaládra vonatkozó alapszabványok (például MSZ EN 420:2003+A1:2010 Védőkesztyűk. Általános követelmények és vizsgálati módszerek), továbbá követelményt és vizsgálati módszert megállapító specifikus termékszabványok (például MSZ EN 471:2003+A1:2008 Jó láthatóságot biztosító védőruházat szakmai használathoz. Vizsgálati módszerek és követelmények).

Az alapszabványok önmagukban nem alkalmazhatók, hanem csak a megfelelő specifikus szabvánnyal együtt.

9. Szabványok általános felépítése

A szabványok felépítése nem teljesen egységes, az egyes szakaszainak elnevezéseiben és a szakaszok számában eltérések vannak.

Az európai szabványok felépítése azonos elvre épül, de a szakaszokban itt is vannak eltérések.

9.1. A nemzeti szabványok mellékletei, függelékei

Mellékletben található a nemzeti szabványnak az a része (például ábra, táblázat), amely terjedelménél fogva zavarja a szabvány áttekinthetőségét, és mint összefüggő egész a szövegből kiemelhető. Munkavédelmi hatósági eljárás során a melléklet tartalma hivatkozható.

A Függelék abban különbözik a Melléklettől, hogy kizárólag tájékoztató jellegű. Függelékbe célszerű tenni mindazokat a tájékoztató adatokat, amelyek a szabvány használatát elősegítik, de amelyek nem előírások. A Függelék a hatósági eljárásban nem hivatkozható.

A Melléklet és a Függelék nem önálló kiadvány, hanem csak azzal a szabvánnyal együtt értelmezhető, amelyhez tartozik.

9.2. Harmonizált szabvány hivatkozása az irányelvre

A harmonizált szabványok a vonatkozó irányelv alapvető követelményeivel történő összefüggést mellékletben adják meg. A szabvány előszava utal arra, hogy a harmonizált európai szabvány az EU irányelv(ek) lényeges követelményeit tartalmazza, és az azzal való kapcsolatot a szabvány szerves részét képező, tájékoztató jellegű ZA melléklet tárgyalja.

Példa:

MSZ EN 13155:2003+A2:2009 ZA melléklet (tájékoztatás)

E melléklet címe: Ezen európai szabvány és a 98/79/EK irányelvvel módosított 98/37/EK irányelv alapvető követelményei közötti összefüggés.

10. Szabványra történő hivatkozás

10.1. Szabványokra hivatkozás jogszabályokban

A jog és a szabványosítás között a hivatkozások útján alakítható ki a szükséges kapcsolat. Ehhez meg kell különböztetni egymástól a szabványokra történő hivatkozás különböző módját.

A jogszabályok a szabványokra a következő módokon hivatkoznak:

▪ **Dátummal ellátott hivatkozás**

Ebben az esetben a szabvány teljes hivatkozási számjelét meg kell adni, amelyben – a végén kettősponttal elválasztva szerepel a szabvány kiadási éve (például MSZ EN 13155:2003+A2:2009). Amennyiben a szabványra dátummal hivatkozunk, akkor a hivatkozás a szabványnak csak az utolsó évszámmal jelzett, konkrét kiadására vonatkozik.

Ezt szokás merev hivatkozásnak is nevezni.

Amennyiben jogszabály ilyen szabványhivatkozást tartalmaz, a szabvány korszerűsítése és újabb kiadása esetén a jogszabályt is módosítani kell ahhoz, hogy a hivatkozás a továbbiakban a szabvány korszerűsített változatára is vonatkozzon.

▪ **Dátum nélküli hivatkozás**

A dátum nélküli hivatkozásban nem szerepel a szabvány kiadásának éve, mivel ebben az esetben a szabványnak csak az azonosító jelzetét adják meg (például MSZ 2364). Ez a hivatkozás mindig a

szabvány legutolsó érvényes kiadására vonatkozik. Ez a hivatkozás kevésbé konkrét, mint a dátummal ellátott hivatkozás.

Ezt szokás rugalmas hivatkozásnak is nevezni.

Amennyiben jogszabály ilyen szabványhivatkozást tartalmaz, a szabvány korszerűsítése és új évszámmal történő kiadása esetén is mindig az érvényes szövegre hivatkozik.

▪ **Általános hivatkozás**

Az általános hivatkozás esetén a szabványnak még a jelzetét sem adják meg, az adott tárgykörben létező szabványra csak általánosságban utalnak. Ez a legkevésbé konkrét hivatkozási mód. Ennek a hivatkozási módnak az esetén a szabványok köre nagy lehet, mivel a hivatkozás alatt a szakterület összes érvényes szabványának legutolsó szövegváltozatát kell érteni, a szabványalkalmazás időpontjában.

Az előzőek szerinti hivatkozási módok alkalmazása a következő lehet:

▪ **Kizárólagos hivatkozás**

Ez a hivatkozás azt jelenti, hogy csak és kizárólag a hivatkozott szabványok szerinti megoldás fogadható el, például egy jogszabályban szereplő követelmény kielégítésére. Az ilyen módon hivatkozott szabványt nevezzük kötelező szabványnak.

▪ **Példaként való hivatkozás**

A hivatkozott szabvány szerinti megoldás, az egyik lehetséges módja a jogszabályban szereplő követelmény kielégítésének. Más megoldások is elfogadhatók.

10.2. Szabványra történő hivatkozás értelmezése és módja

A szabvány (azonosító) „jelzetének” hivatalosan a szabvány betű- és azonosító számjelölését, „hivatkozási szám”-nak a közzététel évszámát is magában foglaló megadást nevezik.

Példa a hivatkozási szám felépítésére:

MSZ EN 6149-1:2010 Elektromosan érzékelő védőszerkezetek

Kibocsátói jel: MSZ EN	}	(azonosító) jelzet	}	Hivatkozási szám
Azonosító szám: 6149-1				
Közzététel éve: 2010				

Szabvány címe: Elektromosan érzékelő védőszerkezetek

A teljes hivatkozás bemutatása			
Kibocsátói jel: MSZ EN	Azonosító szám: 9149-1	Közzététel éve: 2010	Szabvány címe: Elektromosan érezékelő védőszerkezetek
(azonosító) jelzet			
Hivatkozási szám			
Teljes hivatkozás			

A közzététel időpontja eltérhet a szabvány érvénybelépésének időpontjától.

A közzététel éve az azonosító jelzethez jelenleg mindig kettősponttal kapcsolódik.

A szabvány tartalmazhat mellékletet vagy mellékleteket.

Például: MSZ EN 13155:2003/A2:2009 Daruk. Biztonság. Oldható teherfelvevők. A melléklet

11. Szabvány visszavonása, módosítása

11.1. A visszavont szabványok

A visszavont nemzeti szabvány az új termékekre és újonnan létesített gépre, berendezésre nem vonatkozik. A visszavont nemzeti szabványt azonban a munkáltató továbbra is alkalmazhatja – azaz „visszavont szabvány” hivatkozással figyelembe veheti –, hiszen a korábban gyártott gépet és berendezést e szabvány alapján képes a munkáltató megítélni, felülvizsgálni, ellenőrizni.

A hatósági eljárásban ugyanakkor visszavont nemzeti szabvány nem alkalmazható, nem hivatkozható.

- A Szabványügyi Közlönyben közzétett, angol nyelvű magyar nemzeti szabvány miatt visszavont magyar nyelvű nemzeti szabvány a felügyelő hatósági eljárásában azért nem alkalmazható, mert az Mvt. 11. §-ában foglaltak nem teszik lehetővé az angol nyelvű nemzeti szabvány alkalmazását.
- Új érvényes magyar szabvány hiányában a visszavont magyar nyelvű nemzeti szabvány értelemszerűen nem hivatkozható.

A Szabványügyi Közlöny a nemzeti szabványok visszavonása esetén közli a visszavonás időpontját.

Figyelem: Jogszabályok sok esetben tartalmaznak hivatkozást visszavont szabványokra.

Például a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 16/2001. (III. 3.) FVM rendelet (a továbbiakban: MBSZ) mellékletének I. Általános követelmények 1.7. pontja előírja, hogy *„Minden olyan gépet, amely égési sérülést, valamint mozgást végző géprészt, hajtást stb., amely balesetet okozhat, a külön jogszabályban (8.2.10.) foglaltak alapján védelemmel kell ellátni, a vonatkozó szabvány (8.3.1., 8.3.2.) előírásai szerint.”*

Az MBSZ a továbbiakban - mellékletének I. Általános követelmények 8.3. Szabványok című pontja alatt - a fentiekkel összefüggésben a következőket tartalmazza:

„8.3.1. MSZ EN 292-1:1993 Gépek biztonsága. Alapfogalmak, a kialakítás általános elvei. 1. rész: Fogalom meghatározások, módszertan.

8.3.2. MSZ EN 292-2:1991/A1:1997 Gépek biztonsága. Alapfogalmak, a kialakítás általános elvei. 2. rész: Műszaki alapelvek és általános előírások.”

Az előzőek szerinti jogszabályi idézet jól példázza, hogy vannak olyan szabványok, amelyek ugyan visszavonásra kerültek, de jogszabályban – jelen esetben az MBSZ-ben megjelenítve – változatlan tartalommal továbbra is kötelező érvényűek. Ezekre a szabványokra történő hivatkozáskor nem a szabvány hivatkozási számát, hanem a rendelet számát kell megadni.

A példa szerinti esetben ugyanakkor más probléma is jelentkezik, mivel mindkét szóban forgó szabványt visszavonta az MSZT és helyettük az MSZ EN ISO 12100-1:2004 (az MSZ EN 292-1:1993 helyett), valamint az MSZ EN ISO 12100-2:2004 (az MSZ EN 292-2:1993 és az MSZ EN 292-2:1991/A1:1997 helyett) szabványok léptek hatályba. **Ezt követően** az MSZ EN ISO 12100-1:2004 és a MSZ EN ISO 12100-2:2004 **helyett hatályba lépett** az MSZ EN ISO 12100:2010 Gépek biztonsága. A kialakítás általános elvei. Kockázatértékelés és kockázatcsökkentés szabvány.

Az előzőek alapján a szabvány korszerűsítése és újabb kiadása esetén a jogszabályt is módosítani kellene ahhoz, hogy a hivatkozás a továbbiakban a szabvány korszerűsített változatára is vonatkozzon. A gyakorlatban azonban ez nem tűnik célravezetőnek. A munkavédelmi felügyelőnek (a továbbiakban: felügyelő) az ellenőrzés során hivatkoznia kell a vonatkozó jogszabályra és annak a szabványnak az azonosító számára, amely az adott munkaeszköz esetében érvényben van. Ettől eltérni akkor kell, ha az adott munkaeszközzel kapcsolatos olyan tevékenység esik vizsgálat alá, amelynek időpontjában más hivatkozási számú szabvány volt érvényben és az adott tevékenység

elvégzésének megismétlése az ellenőrzés időpontjáig nem esedékes (például időszakos biztonsági felülvizsgálat).

11.2. Módosítások beépítésével kiadott szabványok

Az Európai Szabványügyi Szervezet (CEN) gyakran jelentet meg olyan európai szabványt, amelybe beépítette a módosítást. A módosításokkal újonnan kiadott szabvány azonosító jelzete tartalmazza a +An jelet. Ezek a +A1, +A2 stb.

Ezeknek a szabványoknak az esetében a magyar szabványok azonosító jelzetében is megjelenik a módosításra történő utalást jelző, például + A1, +A2 betű-szám kombináció.

Példa: MSZ EN 474-4:2006+A2:2012 Földmunkagépek. Biztonság 4. rész: A kotró-rakodó gépek követelményei

A szabvány előlapja tartalmazza annak a szabványnak a számát, amely helyett az új szabvány megjelent.

Az MSZT a tiszta magyar szabványok módosítása jelzetét a módosított (eredeti) szabvány jelzetének az .../1M (első módosítás) vagy .../2M (második módosítás) jel kiegészítésével teszi közzé.

Az ilyen szabványok esetében együtt kell alkalmazni az eredeti szabványt és az .../1M vagy adott esetben a .../2M jelet is magában foglaló azonosító jelzetű módosító szabvány(oka)t.

A CEN függetlenül a változás mennyiségétől, az egész szabványt a módosításnak megfelelő tartalommal újból kiadja. Erre utal a szabvány jelzetében az első módosítás esetében a +A1, a második módosítás esetében a +A2 jel.

Példa:

1. példa:

MSZ EN 818-5:1999+A1:2008 Rövid szemű teherlánc. Biztonság. 5. rész: Lánzfűggesztékek. 4. minőségi osztály (A szabvány MSZ EN 818-5:2001 helyébe lépett.)

12. Szabványok alkalmazása a munkavédelmi hatósági gyakorlatban

A munkavédelmi hatóság a feladatainak ellátása során hivatkozik szabványokra, alkalmazza azokat. A munkáltatónak minden esetben részletes információt kell kapnia arról, hogy az általa választott, de adott esetben a munkavédelmi hatóság által kifogásolt szabvány alkalmazása, vagy a vonatkozó szabvány helyett a munkáltató által egyenértékűnek tekintett megoldás miben marad el a követelményektől.

A vonatkozó szabványban leírtak alkalmazása esetén a munkáltató mentesül minden további bizonyítási kötelezettség alól arra nézve, hogy az ügyben a tőle elvárható gondossággal járt el.

12.1. Szabványra történő hivatkozás kiválasztása

Szabványra mindig a vonatkozó, speciális jogszabály megfelelő előírásának pontos megadása után kell hivatkozni. A szabványra történő hivatkozás esetén a határozat indokoló részében szerepeltetni kell az iratminták szerinti, az Mvt. 11. §-ára és az Mvt. 18. § (1) bekezdésére történő hivatkozást.

Szabványra történő hivatkozás előtt a szabvány érvényességét ellenőrizni kell.

A hivatkozások a feladat típusától függően különbözőek lehetnek.

A felügyelőnek a határozataiban a szabványokra hivatkozni minden esetben a hivatkozási szám és a szabvány címének megadásával kell. A felügyelőnek meg kell adni továbbá a szabvány szakaszának és pontjának számát is (például: MSZ EN 60204-1:2010 Gépi berendezések biztonsága. Gépek villamos szerkezetei 1. rész Általános előírások 6.2.2. Védelem burkolatok alkalmazásával a) pont.).

Jogszabályokban megadott szabványok figyelembe vétele esetén a felügyelőnek a határozatában – a jogszabályra történő hivatkozás mellett – a szabványra dátummal ellátott módon kell hivatkozni, függetlenül attól, hogy a szabvány a jogszabályban milyen módon szerepel.

Az Erdészeti Biztonsági Szabályzat (a továbbiakban: EBSZ) kiadásáról szóló 15/1989. (X. 8.) MÉM rendelet több helyen hivatkozik szabványra. Ezek egy része „a vonatkozó szabvány” hivatkozással, másik része a szabvány jelzetének megadásával történik.

Az EBSZ I. Általános előírások 2.3.5. pontjában található hivatkozás például a következő: „ A csemeteültető munkagépet a vonatkozó szabvány előírásainak megfelelő - biztonságos ülést és testtartást lehetővé tevő háttámlás üléssel, biztonsági hevederrel, védőtetővel, hangjelzővel (pl. jelzőcsengővel, dudával) kell felszerelni.”

Adott esetben a csemeteültető munkagépre vonatkozó konkrét szabványt a felügyelőnek kell azonosítani és a határozatában teljes körűen meghivatkozni.

Az EBSZ mellékletének I. Általános előírások fejezetéből kiemelt másik két példában a hivatkozás tartalmazza a szabvány jelzetét:

1. példa:

„3.1.14. A benzinmotoros fűrészt évente teljes műszaki, ezen belül zaj- és rezgésvizsgálatnak kell alávetni. Azt a benzinmotoros fűrészt, amely a vonatkozó szabványban (MSZ-08-0627) előírtnál rosszabb paraméterű vagy műszakilag hibás, a javításig a termelésből ki kell vonni.”

Az EBSZ-ben hivatkozott MSZ-08-0627:1982 Motorfűrészek műszaki-biztonsági követelményei visszavont, magyar nyelvű szabvány. A visszavont szabványnak a munkáltató általi alkalmazása nem kifogásolható, amennyiben az ellenőrzött munkaeszközre mint termékre nincs közzétéve magyar nyelvű érvényes szabvány.

2. példa:

„5.3.7. A csőrlőzéshez az adott munkaeszköz műszaki dokumentációjában előírt paramétereknek megfelelő sodronykötelet kell használni. A kötélcserre szükségességét a vonatkozó szabványelőírások (MSZ 9745-3:1979) alapján kell eldönteni.”

Az EBSZ-ben hivatkozott MSZ 9745-3:1979 Darusodronykötelek, kötéلكorongok és -dobok. Kötélcserre szükségességének meghatározása szabványt a jogszabály követelményeinek megtartása ellenőrzése során figyelembe kell venni.

A felügyelő a munkáltatók általános munkavédelmi feladatainak ellenőrzése során köteles a munkavállaló szakképzettségét ellenőrizni a vonatkozó szabályok alapján.

A jogszabályi előírások mellett a munkavállaló szakképzettsége tekintetében például az MSZ 1585:2009 Villamos berendezések üzemeltetése szabvány 4.2.101. és 4.2.102. pontjainak tartalmi a következők:

„4.2.101. Az e szabvány szerinti tevékenységet ténylegesen végző személyek a következő csoportokba sorolhatók:” (Ezt a bevezetőt felsorolás követi.)

„4.2.102. Az e szabvány szerinti munkák végzéséhez a következő képesítések szükségesek:” (Ezt a bevezetőt felsorolás követi.)

A példaként említett szabvány speciális előírásait az ellenőrzés során figyelembe kell venni.

A szabványok jogszabályokkal ellentétes előírásai nem alkalmazhatók. A szabványnak a jogszabálynál szigorúbb előírása nem tekinthető a jogszabállyal ellentétes előírásnak (például gépekre vonatkozó időszakos biztonsági felülvizsgálat vagy az egyéni védőeszközökre vonatkozó időszakos

felülvizsgálat időközeinek meghatározása esetén). Az időszakos vizsgálatokkal kapcsolatos előírásokból példaként a következő jogszabály említhető:

17/1993. (VII. 1.) KHVM rendelet az egyes veszélyes tevékenységek biztonsági követelményeiről szóló szabályzatok kiadásáról, amely a 3. számú mellékletének 10.5. Gépjárműemelők című alpontjában a következőket tartalmazza:

„- Az időszakos felülvizsgálatok rendszerességét és tartalmát a külön jogszabály és szabvány előírásai szerint kell megállapítani.” A vonatkozó szabvány az MSZ-07-4446:1991 Gépjármű emelők időszakos vizsgálata.

A felügyelőnek kötelessége a szabványokra teljes körűen és pontosan hivatkozni a határozatában, de a munkáltató vonatkozó szabványra történő helytelen hivatkozását, ezzel kapcsolatos mulasztását nem szankcionálhatja.

Amennyiben az ellenőrzés alá vont munkaeszköz dokumentációjában szabványra a munkáltató dátum nélküli hivatkozása található – ide értve a munkáltató birtokában lévő gyártói vagy egyéb dokumentumokban történő hivatkozásokat is – a felügyelő az adott szabvány(ok) érvényes változatát vegye figyelembe.

12.2. Eljárás nemzeti szabványtól különböző megoldás alkalmazása esetén

A munkáltatónak a magyar nyelvű nemzeti szabványtól különböző megoldás alkalmazása esetén – vitás esetben – kötelezettsége annak bizonyítása, hogy az általa alkalmazott megoldás munkavédelmi szempontból legalább egyenértékű a vonatkozó szabványban foglalt követelménnyel, megoldással. A munkáltatónak ez a kötelezettsége, független attól, hogy a szabványban foglaltakat teljes körűen vagy részleges mellőzte.

Annak megállapítása, hogy a munkáltató „egyenértékű megoldás”-t alkalmazott a felügyelőre nagy felelősséget ró és alapos szakmai ismeretet igényel. Ehhez az ellenőrzés tárgyának minden részletre kiterjedő vizsgálata és jegyzőkönyvben történő, minden részletre kiterjedő rögzítése szükséges. A tényállás értelmezése alapján vizsgálni kell, hogy az Mvt. 18. § (1) bekezdésében és az adott esetre előírást tartalmazó jogszabályban foglaltak megvalósulását a munkáltató által egyenértékűnek tekintett műszaki paraméterek, alkalmazott módszerek és eljárások biztosítják-e.

Amennyiben a felügyelő az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartása érdekében alkalmazott munkáltatói megoldás vizsgálata során az általánostól jelentősen eltérő körülményeket vagy környezeti tényezőket talál, akkor az adott speciális munkáltatói kötelezettségeket és adottságokat is vizsgálnia kell.

12.3. Szabványra történő hivatkozás gépek esetében

A felügyelőnek a hatósági munka során az intézkedését elsősorban a gépre vonatkozó speciális előírásokkal kell indokolnia.

Az általános, valamennyi munkaeszközre alkalmazható követelményre akkor kell hivatkozni, ha a munkaeszközre mint gépre, készülékre, szerszámra vagy berendezésre nincs speciális előírás vagy a létező előírás nem tér ki a feltárt hiányosságra. Elsődlegesen a C típusú szabvány figyelembe vétele fontos, mert az abban lévő előírások eltérhetnek a biztonsági alapszabványokban (A típus) és a biztonsági csoportszabványokban (B típus) tárgyalt egy vagy több követelménytől.

Bizonyos esetekben nem lehet az általános (B típusú) szabványokat alkalmazni, mert azok betarthatatlanok lennének. Ezért egy speciális (például adott gépre vonatkozó) C típusú szabvány „felülírhatja” az alapszabványt. Például egy szalagfűrésznél a kéz a veszélyzónába kerülhet, azaz nem lehet betartani a biztonsági távolságra vonatkozó alapszabványt.

12.4. Szabványra történő hivatkozás egyéni védőeszköz esetében

Az egyéni védőeszközök irányelvéhez harmonizált szabványok közül nem mindegyik vehető figyelembe a munkáltató részéről.

A 8. pontban példaként említett MSZ EN 471:2003+A1:2008 szabvány a szakmai használatra tervezett védőruházat szabványa. Létezik azonban egy másik szabvány is a tárgykörben, nevezetesen az MSZ EN 1150:2000 Védőruházat. Jó láthatóságot biztosító ruházat nem szakmai használatra. Vizsgálati módszerek és követelmények. Ez a szabvány – mint a címe is tükrözi – nem szakmai használatra, azaz nem a szervezett munkavégzés során használatba vehető védőeszközre vonatkozik. Erre az MSZ EN 471:2003+A1:2008 szabvány felhívja a figyelmet a következők szerint: *„Felhívjuk a figyelmet az EN 1150-re, amely a nem szakmai használatú, jó láthatóságot biztosító ruházat jellemzőit és tulajdonságait írja elő.”*

Vannak szabványok, amelyek az alkalmazási körükből kizárnak néhány konkrét tevékenységet. Erre példa az MSZ EN 388:2003 Védőkesztyűk mechanikai kockázatok ellen szabvány, amelynek 8. Gyártói tájékoztatás című pontjában figyelmeztetés található, amely értelmében a kesztyűket nem szabad viselni ott, ahol a mozgó gépkatrészek általi beakadás kockázata fennáll.

A szabványok érvényességéhez kapcsolódóan említést érdemel, hogy az EK-jelölés az egyéni védőeszköz teljes élettartamára érvényes marad, abban az esetben is, ha a szabvány fejlesztésen – módosításon – megy át.

13. Szabványok elérhetőségei

13.1. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság által nyújtott információk a szabványokról

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság (a továbbiakban: Igazgatóság) Intranet oldalán a Szakmai információk között „Szabványok” menü pont alatt megtalálhatóak a fontosabb szabványok negyedéves listái.

13.2. Igazgatóság Online szabványo

Az MSZT új szolgáltatásként bevezette az „online szabványkönyvtár”-at.

A szabványkönyvtár használatához a Munkavédelmi Főosztály jelszóval rendelkezik, amely lehetővé teszi a szabványok olvasását, a szabvány előzményeinek megtekintését, de nyomtatási lehetőség nincs.

A Munkavédelmi Főosztály igény alapján tájékoztatást nyújthat a felügyelő számára egy-egy szabvány igényelt előírásának ismertetésével.

13.3. Felügyelői Kézikönyvben hivatkozott szabványok

A Felügyelői Kézikönyv fejezetei tartalmazzák a tárgyalta témakörhöz tartozó szabványok felsorolását.

13.4. MSZT Szabványtár

13.4.1. Szabványok keresése az MSZT honlapján

Az MSZT honlapján internetes *Szabványkatalógus* áll az olvasók rendelkezésére a magyar szabványok adataival. (Elérhető az Igazgatóság Intranet → Kapcsolatok → Linkek (hivatkozások) → Magyar Szabványügyi Testület → Szabványjegyzék → Ingyenes útvonalon.)

A felügyelő az internetes [Szabványkatalógus](#) igénybevételével tájékozódhat a magyar szabványok adatbázisában nyilvántartott szabványdokumentumok

- érvényességéről,
- helyesbítéséről és/vagy módosításáról

hivatkozási szám vagy a cím, illetve az ezek által tartalmazott részlet (karakterlánc) szerint, illetőleg a szakterületeket felsoroló "Szabványok Nemzetközi Osztályozási Rendszere" (ICS) alapján, továbbá lehetőség van a megtalált szabványok legfontosabb adatainak megtekintésére.

13.4.2. Szabványok nemzetközi osztályozása

ICS: Szabványok Nemzetközi Osztályozási Rendszere

Az ICS háromszintű hierarchikus osztályozási rendszer, azaz a jel három számcsoporthoz áll, amelyeket pont választ el egymástól.

Az MSZT az ICS-t alkalmazva 45 fő szakterületre bontva rendezi a Magyarországon érvényben lévő és a közelmúltban visszavont szabványokat. Minden szakterületnek kétszámjegyű szakjelzete van, az alá tartozó csoport háromjegyű, az alcsoport újabb két számjegyből áll. Egy szabvány több csoportban is szerepelhet.

Példa: Az ICS szerinti keresés

13. Környezet, Egészség, Biztonság.	
Munkavédelem	13.100
Gépek	13.110
Védőberendezések	13.340

Megjegyzés: A „védőberendezések” megnevezés alatt az egyéni védőeszközök szabványai találhatóak.

A szabványok előlapján feltüntetik az ICS szerinti szakjelzet számát.

13.4.3. Szabványügyi Közlöny

A szabványokkal kapcsolatos minden változást a Magyar Szabványügyi Testület a Szabványügyi Közlönyben hirdet meg.

A Szabványügyi Közlönyben a szabványosítási közlemények általában a következők szerinti fejezetekben találhatóak:

- Szabványosítási közlemények
- Nemzeti szabványok közzététele
- Nemzeti szabványok visszavonása
- Nemzeti szabványok helyesbítése
- Nemzeti szabványosító műszaki bizottság megalakulása
- Hirdetmény a korábban idegen nyelven bevezetett szabványok magyar nyelvű változatának megjelenéséről
- Új európai szabványkiadványok

14. Összegezés

A felügyelőnek a szabványokra teljes körűen és pontosan kell hivatkoznia a határozatában.

Az ellenőrzés során figyelembe vett szabványnak a határozatban történő feltüntetése előtt hivatkoznia kell a vonatkozó jogszabályra.

Jogszabályokban megadott szabványok figyelembe vétele esetén a felügyelőnek a határozatában – a jogszabályra történő hivatkozás mellett – a szabványra dátummal ellátott módon kell hivatkoznia, függetlenül attól, hogy a szabvány a jogszabályban milyen módon szerepel.

Speciális jogszabály hiánya esetén az Mvt 11. § és 18. § (1) bekezdése szolgál hivatkozási joghelyként.

A felügyelőnek a határozataiban a szabványokra hivatkozni minden esetben a hivatkozási szám és a szabvány címének pontos megadásával kell, továbbá meg kell határozni a szabvány szakaszának és pontjának számát is. A felügyelőnek a hatósági munka során tett intézkedését elsősorban az adott munkaeszközre, vagy egyéni védőeszközre, mint termékre (munkaeszköz esetén például gépre) vonatkozó speciális előírásokkal kell indokolnia.

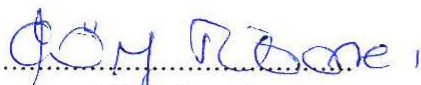
Amennyiben az ellenőrzés alá vont munkaeszköz dokumentációjában szabványra a munkáltató dátum nélküli hivatkozása található – ide értve a munkáltató birtokában lévő gyártói vagy egyéb dokumentumokban történő hivatkozásokat is – a felügyelő az adott szabvány(ok) érvényes változatát vegye figyelembe.

A szabvány szövegét a határozatban szó szerint megjeleníteni nem szabad, a megfelelő hivatkozás mellett a szabványban meghatározott követelményeket a felügyelő saját megfogalmazásában közölje.

Tekintettel arra, hogy 2004. május 1-jén az Mvt. 22. §-ában foglalt előírások hatályukat veszítették, ezért ettől az időponttól a *munkahelynek, munkaeszköznek, technológiának* mindenkor az érvényben lévő magyar nyelvű szabványok követelményeinek kell megfelelniük. Ez azt jelenti, hogy munkahelynek, munkaeszköznek, technológiának a munkavédelmi üzembe helyezés időpontjától függetlenül a hatályos munkavédelmi szabályokat kell kielégítenie, ide értve a magyar nyelvű szabványokat is. E szabványokat tehát a munkaeszközök életkorától függetlenül alkalmazni kell az útmutatóban foglaltaknak megfelelően.

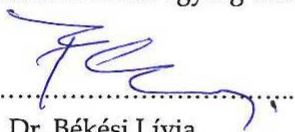
Amennyiben a munkáltató a munkavédelmi tartalmú, magyar nyelvű nemzeti szabványtól különböző megoldást alkalmaz – ide értve a szabvány alkalmazásának teljes mellőzését is –, és a felügyelő a megoldást nem tartja alkalmasnak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés megvalósítása érdekében, a munkáltató köteles annak bizonyítására, hogy az általa alkalmazott megoldás munkavédelmi szempontból legalább egyenértékű a vonatkozó szabványban foglalt követelménnyel, megoldással. Ez a szabály egyértelműen elhelyezi a munkavédelmi tartalmú szabványok előírásait a munkavédelmi szabályok követelményei között.

A szabályozási dokumentumot készítette:

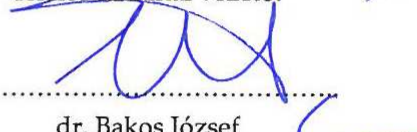
Eőry Tiborné
Munkavédelmi Főosztály

A szabályozási dokumentum elkészítéséért
felelős szakmai szervezeti egység vezetője:

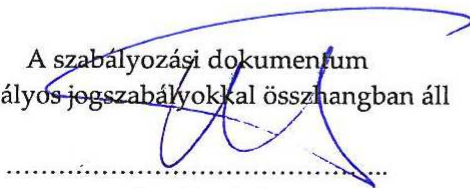
Dr. Békési Livia
főosztályvezető
Munkavédelmi Főosztály

A szabályozási dokumentum elkészítéséért
felelős szakmai vezető:

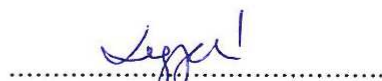
dr. Bakos József
főigazgató-helyettes
Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság

A szabályozási dokumentum
a hatályos jogszabályokkal összhangban áll

dr. Lesfalvi Tibor
főosztályvezető
Szabályozási és Nyilvántartási Főosztály

A szabályozási dokumentum a formai
előírásoknak megfelel.

Koordinációs Osztály

GÉPEK SZABVÁNYAINAK FELÉPÍTÉSE			
A TÍPUSU SZABVÁNYOK BIZTONSÁGI ALAPSZABVÁNYOK	B TÍPUSU SZABVÁNYOK ÁLTALÁNOS BIZTONSÁGI SZABVÁNYOK (SPECIÁLIS SZABVÁNYOK)		C TÍPUSU SZABVÁNYOK GÉP BIZTONSÁGI SZABVÁNYAI (SPECIÁLIS SZABVÁNYOK) Egyes gépek speciális követelményei
Példák	példák B1 típusú szabványokra	példák B2 típusú szabványokra	Példák
Gépek biztonsága. A kialakítás általános elvei. Kockázatértékelés és kockázatcsökkentés MSZ EN ISO 12100:2011	Biztonsági távolságok a veszélyes helyek felső és alsó végtaggal való elérése ellen MSZ EN ISO 13857:2008 angol nyelvű	Védőburkolatok. A rögzített és nyitható védőburkolatok kialakításának és beépítésének általános szab. MSZ EN 953:1997+A1:2009 angol nyelvű	Emelőállványok. Oszlopos kúszó munkaállványok MSZ EN 1495:1997+A2:2009
Robbanásvédelem; alapelvek és módszertan MSZ EN 1127-1:2012 angol nyelvű	Legkisebb távolságok a testrészek összenyomódásának elkerüléséhez MSZ EN 349:1993+A1:2008 angol nyelvű	Védőburkolatokkal összekapcsolt reteszelő berendezések. A kialakítás és a kiválasztás elvei MSZ EN 1088:1995+A2:2009 angol nyelvű	Útfelület-javító gépek. Biztonsági követelmények. MSZ EN 13020:2004+A1:2010 angol nyelvű
Potenciálisan robbanásveszélyes közegekben való használatra szánt, nem villamos készülékek és alkatrészek kockázatértékelésének módszertana MSZ EN 15198:2008 angol nyelvű	Gépek biztonsága. Irányelvek a biztonsági szabványok zajjal kapcsolatos fejezeteinek megfogalmazásához MSZ EN 1746:2001 angol nyelvű	Vészkipcsolás. A kialakítás elvei. MSZ EN ISO 13850:2008 angol nyelvű	Szerszámgépek. Biztonság. Fűrészgépek fémek hidegmegmunkálásához MSZ EN 13898:2003+A1:2009 angol nyelvű